

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/45/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

161/2015. számú (IV. 28.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2015. február 2-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. április 28-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2015. február 2-án, telefax útján terjesztette elő panaszbeadványát a vele szemben 2015. január 25-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy a fentebb meghatározott napon német próbarendszámmal, szabályos körülmények között vezetett egy BMW típusú személyautót B. város, H. úton. Egy szemből érkező kékvillogót használó rendőrautó elé kanyarodott és igazoltatta őt. Röviddel ezután megérkezett egy polgárőr autó is, majd közölték vele, hogy jogosulatlanul használja a német rendszámát. A panaszos elmondta, hogy Németországban és Magyarországon is cégvezető. A rendszám a R. GmbH tulajdona, amely cég tevékenysége többek között használt gépjárművek adás-vétele. A panaszos célja a gépkocsi kipróbálása, majd a végleges forgalomból történő kivonása után Németországba való szállítása lett volna.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az autón azért nem volt magyar rendszám, mert a gépkocsi ki volt ideiglenesen vonva a forgalomból.

Az intézkedő rendőrök ezzel mit sem törődve bevitték a panaszost a Kerületi Rendőrkapitányságra, elvették az iratait, a telefonját, a személyes szabadságát korlátozták 14 órától 17 óra 30 percig, bezárták egy fogdába, egy cellába.

Jegyzőkönyvet a meghallgatásáról nem vettek fel. Amikor értesítették a gépkocsi tulajdonosát, az bejött, elmondta, hogy az autó ki van vonva a forgalomból és így a panaszos csak ki akarta próbálni, meg akarta venni.

A panaszos elmondta, hogy nagy nehezen elengedték őt a rendőrök és aláírták vele a beadványhoz csatolt „igazolás” elnevezésű dokumentumot. A panaszos kérdésére, miszerint elhagyhatja-e a német próbarendszámmal rendelkező gépjárművel a rendőrség udvarát a rendőrök igennel válaszoltak.

A fogva tartása alatt személyi sérülése nem keletkezett, de az intézkedés pszichikai sérülést eredményezett. Soha életében nem volt ilyen körülmények között. Rendkívül megrázta az aránytalan, túlzottan szigorú rendőri intézkedés, főleg azért, mert semmiféle szabálytalanságot nem követett el. Úgy ítéli meg a panaszos, hogy az intézkedő rendőr és polgárőr nem volt tisztában a 326/2011. (XII. 28.) Kormányrendeletben foglaltakkal és jogtalanul jártak el vele szemben emiatt.

Az intézkedés következtében megakadályozták abban, hogy B. város I. utca 44. szám alatti, saját cége tulajdonában álló ingatlanját értékesítse egy német vállalkozónak, aki csak emiatt érkezett Magyarországra. W. H. német állampolgár a fenti címen, a fentebbi napon 16 órakor várta a panaszost, de semmiképpen nem tudta őt értesíteni – mert a telefonját ugye elvették tőle a rendőrkapitányságon -, így pedig megghiúsították az adás-vétellel kapcsolatos üzleti megbeszélést. A vevő komolytalannak tartotta a panaszost és így elállt vételi szándékától.

Mivel aránytalanul nagy hátrányt okoztak a panaszosnak az intézkedő rendőrök, ezért szeretné, ha felelősségre vonnák őket. A panaszos hozzátette, hogy ha jogállamban élünk, a vonatkozó jogszabályok ismerete és annak betartása a rend őreinek is kötelező.

Erre tekintettel kéri a panaszának a kivizsgálását és az alapján a szükséges intézkedések megtételét.

2) A panaszos beadványához mellékelte az előállítás idejéről szóló igazolást, amely szerint a panaszost a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő 2015. január 25-én 14 órától 17 óra 30 percig a XX. és XXIII. kerületi Rendőrkapitányság épületében.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette az igazoláson, hogy az előállítás ideje alatt sérülése nem, panasza azonban keletkezett.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető utasítására a Rendészeti Osztály vezetője 2015. február 19-én parancsnoki kivizsgálást végzett, amely során az alábbi megállapításokat tette.

2015. január 25-én gépkocsizó járőrszolgálatot látott el K. Sz. r. törm. szolgálati gépjárművel A. A. polgárőrrel közösen. 14 órakor H. úton haladtak a M. útja irányából a J. M. utca irányába a szolgálati gépjárművel. A fenti helyen velük szemben közlekedett egy fekete színű BMW típusú személygépkocsi, amelyre német hatósági jelzések voltak felhelyezve, azonban a jármű első szélvédőjének jobb alján egy magyar regisztrációs matrica volt felragasztva.

A fentieket megfigyelve a szolgálati gépjárművel megfordult a rendőr, majd annak fény-és hangjelzését használva megállította a gépkocsit a B. város, H. út 64. szám előtti útszakaszon.

Az intézkedés kezdetén a jármű vezetőjének a napszagnak megfelelően köszönt, közölte nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát, beosztási helyét, illetőleg az intézkedés okát. Ezt követően felszólította a járművezetőt a vezetői engedély, illetve a jármű forgalmi engedélyének az átadására, amelynek csak részben tudott eleget tenni, mivel a forgalmi engedélyt átadni nem tudta. A vezető német vezetői engedéllyel igazolta vezetői jogosultságát. A gépkocsi vezetője a panaszos volt.

A jármű alvázszám ellenőrzése során megállapította a rendőr, hogy azt Magyarországon forgalomba helyezésekor, magyar hatósági jelzéssel látták el. Emellett az is kiderült, hogy a járművet 2014. november 4-én a forgalomból ideiglenes kivonták kérelemre, a 100. § (1) bekezdés „Jármű ideiglenes kivonása” kérelemre záradék megjegyzése alapján. A gépjármű a körözési információs rendszerben nem szerepelt.

A panaszos elmondta, hogy a járművet az A. G. Kft. autókereskedés telephelyén látta el német hatósági jelzéssel. Az említett rendszám az ő tulajdonát képezi, az ahhoz tartozó német menetokmányt átadta a panaszos a rendőrnek, azonban a fenti napra vonatkozóan abban bejegyzés nem volt. A panaszos azt is elmondta, hogy a járművet Németországba vitte volna és így használhatja a német rendszámokat az Európai Unió teljes területén, korlátozások nélkül.

Ezt követően az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy elő fogja őt állítani a Kerületi Rendőrkapitányságra, mivel a panaszos bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. Emellett azt is közölte a panaszossal, hogy ellene büntető, illetve szabálysértési feljelentést is tesz, mivel a forgalomból kivont járművel közlekedett. A közölteket a panaszos vonakodva vette tudomásul.

Az előállítás jogalapját a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 347. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő eltávolítással vagy meghamisítással elkövetett egyedi azonosító jel meghamisításának büntett megalapozott gyanúja volt. Az előállítás célja a gépjármű eredetének és tulajdonviszonyának tisztázása volt. A fenti bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állították elő a panaszost 2015. február 25-én 14 óra és 17 óra 30 perc között a kapitányságon, ahonnan 17 óra 30 perckor szabadították.

Az ügy akkori átirata szerint további bizonyítékok beszerzése szükségesnek mutatkozott, így a panaszost gyanúsítottként nem hallgatták meg, hanem szóban meghallgatták és arról rendőri jelentést készítettek.

A panaszost 15 óra 5 perckor helyezték el sérülés-és panaszmentesen a Kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségében, ahonnan 17 óra 30 perckor szabadították.

Az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták a panaszosnak, amely tartalmazta az előállítás kezdetének, illetve a szabadon bocsátásának időpontját. Az igazoláson a panaszos akként nyilatkozott, hogy sérülései nem keletkeztek az előállítás ideje alatt, az előállítással szemben azonban panaszja keletkezett.

Az előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően a nála lévő tárgyakat elvették, letétezték, amelyről jegyzőkönyvet vettek fel. A letéti jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy a nála lévő mobiltelefonokat szétszedett állapotban letétezték, az előírásoknak megfelelően, a letéti jegyzőkönyvben az egyedi azonosító jeleiket is rögzítették.

Amikor a panaszos távozott az előállító helyiségből, a letétbe vett tárgyakat hiánytalanul kiadták neki, amelyet jegyzőkönyvben is rögzítettek.

A panaszos által sérelmezett és a bejelentésben leírt események nem valósak, nem felelnek meg a történeteknek, illetve a vele szemben foganatosított intézkedések az előírásoknak megfelelőek, azok jogszerűek és szakszerűek voltak.

Az esettel kapcsolatban fegyelemsértést nem állapítottak meg, a járőrszolgálati alosztályvezető szakmai álláspontja szerint fegyelmi felelősség nem állapítható meg.

2) A panaszost a fentebbi napon szóban hallgatták meg és a panaszos által elmondottakat egy 2015. január 25-én kelt jelentés formájában rögzítették.

E szerint B. Sz. r. fhdgy. a Kerületi Rendőrkapitányságra előállított panaszost meghallgatta az általa vezetett BMW személygépkocsi ügyében.

A panaszos elmondta, hogy a gépjárművet a mai napon vette át C. K-tól. A gépjármű – állítása szerint – az A. G. Kft. tulajdona és azt Németországban kívánja értékesíteni. A gépjármű kiszállításával őt bízták meg, C. K-on keresztül. A gépjármű a tulajdonában álló, B. város I. út 44. szám alatti helyen áll, a mai napon a fenti helyen kipróbálás céljából feltette a német kereskedői próbarendszámot, amely az ő német cége a R. I. H. GmbH nevére van kiállítva, amellyel kapcsolatban csatolta a német iratokat, amelyekben vezeti azokat a gépjárműveket, amelyekre a próbarendszámot ráteszi, de ezt a fentebbi napon nem töltötte ki. A panaszos azt is elmondta, hogy a gépjárművet csak azt követően viszi ki miután az A. Kft. véglegesen ki fogja vonatni a forgalomból, amelyre – elmondása szerint – hétfőn kerül sor.

Rendelkezésre állt továbbá egy adásvételi szerződés, amelyben az A. Kft. egy német állampolgár részére értékesítette a gépjárművet. Az interneten fellelt nem hivatalos adatok alapján a Németországban kiadott 06-rendszámmal kezdődő próbarendszámok az Európai Unió területén belül használhatók.

A jelentésben B. Sz. r. fhdgy. azt is rögzítette, hogy a gépjármű eredeti rendszáma magyar, ideiglenesen van kivonva a forgalomból és körözésben nem szerepel.

A rendőrségen a fentebbi napon megjelent C. K., aki elmondta, hogy valóban ő áll kapcsolatban az A. Kft-vel és a gépjármű értékesítésében ketten segédkeztek R. B-val. A gépjárműre a hatósági jelzést a fentebbi napon B. város I. utca 44. szám tették fel R. B-val közösen, azért mert R. B. a gépjárművet a mai napon szeretne volna Németországba, értékesítési céllal vinni.

Sem R. B., sem C. K. nem rendelkezett az A. Kft. írásos meghatalmazásával, de elmondásuk szerint ezt szóbeli megállapodás alapján intézik.

Tekintettel a fentiekre és arra, hogy az ügy jelen állása szerint nem áll rendelkezésre elég adat annak megállapítására, amely alapján a panaszos megalapozottan gyanúsítható lenne egyedi azonosítójel meghamisítás büntett vagy más bűncselekmény elkövetésével, ezért gyanúsítottkénti kihallgatásától eltekintett B. Sz. r. fhdgy.

3) Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerinti igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítás foganatosították. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szó szerinti egyezést mutat az 1) alpontban ismertetett parancsnoki kivizsgálásban rögzítettekkel, így a Testület annak jelen pont alatt történő megismétlésétől eltekint.

4) Az előállítás végrehajtásáról rendelkező parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szemben, az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pont szerinti igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálás, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítás jog- és szakszerű, valamint arányos volt.

A dokumentum aljára kézzel rávezették, hogy az előállított (panaszos) részére átadták a panaszbejelentő formanyomtatványt és a tájékoztatót is.

5) A rendőrség mellékelte az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyeket nyilvántartó dokumentum másolatát, amely szerint a panaszost a Kerületi Rendőrkapitányságon, az előállító helyiségben 2015. január 25-én 15 óra 5 perctől 17 óra 30 percig fogadták be.

6) A rendőrség becsatolta a panaszossal szemben, 2015. január 25-én megtett büntetőfeljelentést, amely szövege szó szerint megegyezik jelen fejezet 1) alpontjában ismertetett történeti tényállással, így erre tekintettel a Testület jelen pont alatt nem ismétli meg az ott közölteket.

7) 2015. január 27-én a bűnügy áttételéről határozott Sz. L. r. alezredes, a Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője.

A Btk. 347. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő, egyedi azonosító jellel visszaélés büntett megalapozott gyanúja miatt, a panaszos ellen, 2015. január 26-án elrendelt büntetőeljárást, illetékesség hiánya miatt, az eljárásra illetékes hatósághoz, a Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályára a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 172. § (2) bekezdés alapján tették át.

A határozat indokolása szerint a panaszos igazoltatására került sor, amely során megállapítást nyert, hogy a panaszos által vezetett, eredetileg magyar forgalmi rendszámú BMW típusú személygépjármű a forgalomból ideiglenesen került kivonásra, azonban a gépjárművön német hatósági jelzés volt felszerelve. A panaszos állítása szerint a gépjárműre a német hatósági jelzés I. utca 44. szám alatt került felszerelésre.

A feljelentés adatai alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a feltételezett bűncselekmény elkövetésének helye a feljelentett lakóhelye, így az illetékességet a fenti cím határozza meg.

Így a fentiekre tekintettel, - mivel a nyomozásra illetékességgel a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti rendőr-főkapitányság rendelkezik, - az ügyirat áttétele felől az eljárás lefolytatása végett a rendelkező részben foglaltak szerint határozott a bűnügyi osztályvezető.

8) A rendőrség mellékelte a jármű országos járműnyilvántartásból kinyert adatait, amely szerint a jármű tulajdonosa az A. G. Kft.

Emellett fénymásolatban becsatolták a jármű adásvételére vonatkozó nyugtát is, amely szerint a gépjárművet az A. G. Kft. eladta a panaszos cégének 2015. január 23-án.

Mellékelte emellett a rendőrség a panaszos által használt német próbarendszámra vonatkozó nyomtatványt, amellyel a panaszos igazolta jogosultságát, e szerint a panaszos, német cégének a tulajdonában áll a rendszám.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos beadványában kifogásolta a rendőri intézkedés jogosságát és szükségszerűségét, hiszen álláspontja szerint nem követett el sem bűncselekményt, sem szabálysértést, amely okot adhatott volna arra, hogy vele szemben intézkedjen a rendőrség. Erre tekintettel sérelmezi az előállítását, amellyel a rendőrség kárt okozott számára, hiszen egy fontos adásvételi szerződés jövőbeli megkötésének lehetősége hiúsult meg azáltal, hogy a rendőrség 14 órától 17 óra 30 percig korlátozta jogtalanul, szükségszerűtlenül, indokolatlanul és aránytalanul a személyi szabadságában. Emiatt kéri a vele szemben intézkedő rendőrök felelősségre vonását.

1) Az egyes panaszelemek tekintetében a Testület elsőként saját hatáskörét kellett, hogy megállapítsa.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszos sérelmezte, hogy nem követett el sem bűncselekményt, sem pedig szabálysértést, és mégis ennek ellenére intézkedtek vele szemben a rendőrök.

A Testület rendelkezésére bocsajtott iratok tanúsága szerint a panaszossal szemben, a Btk. 347. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő büntett elkövetése miatt tettek büntetőfeljelentést és indult büntetőeljárás. Arról, hogy a panaszossal szemben éltek-e szabálysértési feljelentéssel és így ennek kapcsán indult-e szabálysértési eljárás a Testület nem rendelkezik információkkal.

A Testület hatásköri szabályai szerint nem jogosult büntetőeljárás lefolytatására, így nem állapíthat meg büntetőjogi felelősséget sem, vagyis nem határozhat abban a kérdésben, hogy a panaszos elkövette-e azt a bűncselekményt, amely gyanúja alapján vele szemben büntetőeljárást kezdeményeztek, avagy sem. A Testület csak a rendőri intézkedés jogalapjának vizsgálata kapcsán értékeli azt a tényt, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben, adott időben és helyen, az adott körülményekre tekintettel valamely bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú, amely megalapozhatta a rendőri intézkedést.

Így a Testület hatáskörének hiányára figyelemmel nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a panaszos valóban elkövethette-e a szóban forgó bűncselekményt, avagy sem.

b) A panaszos beadványában előadta, hogy azért, hogy őt a rendőrök intézkedés alá vonták, majd előállították a kapitányságra kár érte, amely mind erkölcsi, mind pedig anyagi értelemben kifejezhető. A panaszos kérte a Testületet, hogy állapítsa meg a rendőrök kárfelelősségét, hiszen a panaszos véleménye szerint kimutatható az az ok-okozati összefüggés, amely szerint a rendőrök felelőssége megállapítható.

A Testületnek nem áll módjában kárfelelősség megállapítására vonatkozó eljárást lefolytatni, hiszen a hatásköri szabályai számára ezt kizárják. A kárfelelősség kérdése magánjogi jogvitának minősül, így a panaszos polgári jogi igényét polgári bíróságon érvényesítheti, hiszen a polgári bíróságok jogosultak – hatásköri rendelkezéseikre tekintettel – a kárfelelősség kérdésében, ítélettel határozni.

A fentebb ismertetettek alapján a Testület – hatáskörének hiányára tekintettel – nem határozhat kárfelelősség kérdésében, így nem vizsgálta meg a Testület a panaszos rendőrök károkozására vonatkozó kifogását az eljárásában.

c) A panaszos a halmozottan előfordult sérelmeire tekintettel kérte a Testületet, hogy intézkedjen a vele szemben eljáró rendőrök felelősségre vonása iránt.

Tekintettel arra, hogy a Testület nem gyakorol fegyelmi jogkört a rendőrség állományába tartozó személyek felett, így nem jogosult fegyelmi eljárás lefolytatására és így a rendőrök felelősségre vonására. A Testület tájékoztatja a panaszost, hogy fegyelmi kérdésekben a rendőrség, saját hatáskörében, fegyelmi eljárás keretében dönt, amely eljárás megindítására, lefolytatására, esetleg felügyeletére a Testület nem rendelkezik hatáskörrel.

Erre tekintettel a Testület nem intézkedhetett a panaszolt intézkedést lefolytató rendőr felelősségre vonása iránt, hiszen hatásköri szabályai ezt kizárják.

IV.

A Testület eljárásában megvizsgálta azt, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben, azaz kellő jogalap birtokában foganosítottak-e vele szemben közlekedésrendészeti intézkedést, valamint a Testület a panaszos előállítását is vizsgálatának tárgyává tette.

Erre tekintettel, a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének IV. cikke (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először, érdemben a rendőrök intézkedési kötelezettségét és a közlekedésrendészeti intézkedést vizsgálta meg, és az alábbi megállapításokra jutott.

A rendőrség feladata az Rtv. 1. § értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése, az államhatár rendjének fenntartása, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv-ben meghatározott bűnmegelőzési, bünfelderítési célú ellenőrzés. A rendőrség a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében (Rtv. 1. § (2) bekezdés 2. pont), közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el (Rtv. 1. § (2) bekezdés 4. pont).

Az Rtv. 44. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Az igazoltatás Rtv. 29. § (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság

védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség, a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. § szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A Szolgálati Szabályzat 9. § (3) bekezdése szerint a rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha

- a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy
- b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és - amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele - rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

A panaszossal szemben intézkedő rendőr az intézkedés jogalapjaként azt határozta meg, hogy amikor a fentebbi napon gépkocsizó járőrszolgálatot látott el polgárőr társával, akkor észlelték, hogy velük szemben közlekedett egy fekete színű BMW típusú személygépkocsi, amelyre német hatósági jelzések voltak felhelyezve, azonban a jármű első szélvédőjének jobb alján egy magyar regisztrációs matrica volt felragasztva. A járőr a gépjármű használatának, eredetének és tulajdonviszonyának tisztázása érdekében bekapcsolta a szolgálati gépjármű megkülönböztető fény- és hangjelzését, megfordult és a jármű után haladt, amely a jelzésre megállt. A rendőr az Rtv-ben és a Szolgálati Szabályzatban meghatározott, az intézkedés megkezdésére vonatkozó előírásokat betartva kezdte meg az intézkedést, majd elkérte a jármű és a panaszos okmányait. Az okmányok ellenőrzése során kiderült, hogy a jármű nem szerepel a körözési nyilvántartásban, azonban az alvázszám ellenőrzése során kiderült, hogy a gépjárművet eredetileg magyar rendszámmal helyezték forgalomba, majd kérelemre ideiglenesen 2014 novemberében vonták ki. A járőrben felmerült a gyanú a Btk. 347. § (1) bekezdés a) pontba ütköző és aszerint minősülő bűncselekmény elkövetésére a helyszínen tapasztaltak és a panaszos által közölt információk alapján.

A rendőr álláspontja szerint a járőrtevékenység során észleltek felvetették a Btk. 347. §-ban tilalmazott egyedi azonosító jellel visszaélés bűncselekményt, amely szerint:

„(1) Aki

- a) egyedi azonosító jelet eltávolít vagy meghamisít,

b) olyan dolgot szerez meg, használ fel, vagy olyan dologról rendelkezik, amelynek egyedi azonosító jele hamis, hamisított, vagy amelynek egyedi azonosító jelét eltávolították, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt üzletszerűen vagy bűnszövetségben követik el.

(3) E § alkalmazásában egyedi azonosító jel: az olyan dolognak, amelynek a birtoklását vagy rendeltetészerű használatát jogszabály hatósági engedélyhez köti, a gyártónak vagy a hatóságnak a dolgon, illetve annak alkotórészén alkalmazott, egyedi azonosításra szolgáló jelölése.”

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. Míg az Rtv. 29. § alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját észlelje.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A panaszos a közlekedésrendészeti intézkedés során többször tájékoztatta a rendőröket arról, hogy azért van német próbarendszám a gépjárművén, mert Németországba akarja vinni eladási szándékkal. A próbarendszám pedig a panaszos cégének a tulajdonában áll. A panaszos közölte a rendőrrel a helyszínen, hogy jelenleg csak kipróbálja a járművet, a cégének a telephelyére kívánja szállítani, onnan pedig Németországba.

A rendőrség által megküldött dokumentumok egybehangzóan tartalmazzák, hogy a járőr észlelte azt, hogy a járművön német próbarendszám van felszerelve, azonban a jármű első szélvédőjének jobb alján egy magyar regisztrációs matrica volt felragasztva. Az intézkedés során a panaszosnál nem volt forgalmi engedély, a járművet 2014 novemberében ideiglenes kivonták a forgalomból, a panaszos pedig arról tájékoztatta a rendőrt, hogy az intézkedést követő napon szeretett volna kérelmet beadni a jármű forgalomból történő végleges kivonása iránt.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőrség oldalán fennállt a panaszossal szembeni intézkedési kötelezettség, tekintettel a fent hivatkozott jogszabályhelyekre. A rendőrség a közlekedési szabályok betartását, a járműhasználat szabályszerűségét, valamint az okmányokra vonatkozó előírások megtartását minden esetben ellenőrizheti, erre tekintettel a Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőr a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában (Rtv. 44. §) járt el a panaszossal szemben, így az intézkedés kezdeményezése a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.

2) A Testület ezután a panaszos előállítását vizsgálta meg.

a) A jogalap vonatkozásában az alábbi következtetésre jutott a Testület.

A rendőrség által megküldött dokumentumok a panaszos előállítása kapcsán az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelöli meg, amely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügygel kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség a gépjármű tulajdonjogának, használatának, eredetének tisztázása érdekében kellő jogalap birtokában foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést, hiszen a német próbarendszám és a jól látható magyar regisztrációs matrica, mint egymásnak ellentmondó jelzések felvethették a gyanút tekintetben, hogy a panaszos esetleg nem a jogszabályoknak megfelelően használja a gépjárművet. Így erre tekintettel a panaszossal szemben közlekedésrendészeti intézkedést foganatosított a rendőr, amely során tisztázta azt, hogy a jármű körözési nyilvántartásban nem szerepel, az alvázszám alapján Magyarországon regisztrálták a gépjárművet és 2014 novembere óta, kérelemre ideiglenesen kivonták a forgalomból.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Közúti közl. tv.) 25/B. § (1) bekezdése szerint „A közúti forgalomban a 25/A. § a) és b) pontjában meghatározott gépjármű a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott magyar hatósági engedéllyel és jelzéssel vehet részt, amennyiben:

a) az üzemben tartója e törvény rendelkezései szerint belföldi üzembentartónak minősül vagy

b) vezetője Magyarországon lakóhellyel rendelkezik.”

Jelen szakasz (2) bekezdése szerint „az (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat nem kell alkalmazni, ha

a) ²⁴⁷ az üzemben tartó olyan nem természetes személy, amely rendszeres tevékenységét a külföldön bejegyzett telephely (fióktelep) szerinti országban végzi,

b) a jármű tulajdonosa a jármű forgalomba helyezését a közlekedési igazgatási hatóságnál már kezdeményezte.

A szabályozást a (4) bekezdés differenciálja tovább, amely szerint „az (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat nem kell alkalmazni, ha a járművezető

a) szokásos tartózkodási helye nem Magyarország területén van,

b) a járművet - hat hónapon belül összességében - 30 nap időtartamot meg nem haladóan használja Magyarország területén és a használathoz az üzemben tartó a jármű birtokba adása időpontjának, továbbá a használati jogosultság időtartamának megjelölését is tartalmazó okiratba foglalt nyilatkozatával hozzájárult, vagy

c) a belföldön használt járművet a külföldi üzemben tartójától rendszeres munkavégzéséhez kapta használatra.”

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 100. § (5) bekezdése szerint a forgalomból – kérelemre, vagy hivatalból – ideiglenesen kivont járművel a kivonás időtartama alatt a közúti forgalomban nem lehet részt venni.

A Testület véleménye szerint a rendőr elsődleges észlelése felvethette a gyanút a Btk. 347. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint is minősülő bűncselekmény elkövetésére, de a panaszos által, a helyszínen közölt információk gyengítették ezt a feltételezést. Erre tekintettel a Testület véleménye szerint a közlekedésrendészeti intézkedés során a rendőr kizárhatta volna a panaszossal szemben, bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút, így az előállítás foganatosítására az elérni kívánt célra tekintettel, adott körülmények között nem volt szükség. Maga a rendőrség csatolta be és bocsátotta a Testület rendelkezésére azokat az okiratokat, amelyek igazolják a jármű tulajdoni viszonyát és a használt német próbarendszám tulajdonosát. Az okirati bizonyítékok pedig teljes mértékben kizárják a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanút is.

Emiatt a Testület véleménye szerint a panaszos Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítása nem felelt meg a jogszabályokban foglalt követelményeknek, hiszen az esetlegesen bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút a közlekedésrendészeti intézkedés során, a panaszos által közölt információk, a nyilvántartások ellenőrzése során nyert információk birtokában a járőr kizárhatta, így a panaszos előállításának nem volt meg a jogalapja. A rendőr a közlekedésrendészeti intézkedés során értesült arról, hogy bár a gépjárművet Magyarországon vették nyilvántartásba, helyezték forgalomba, de kérelemre 2014 novemberében, ideiglenesen kivonták a forgalomból. A panaszos, mivel üzletszerűen gépjárművek értékesítésével, forgalmazásával foglalkozik, németországi telephellyel rendelkező cége van, amely tulajdonában álló német próbarendszámot használta, így a bűncselekményre vonatkozó gyanú a tényelőadások birtokában a helyszínen megszűnt.

Erre figyelemmel a Testület a továbbiakban már nem vizsgálta azt meg, hogy a tettenérés feltételei fennálltak-e az előállítás foganatosítása kapcsán, hiszen magát az előállítást, mint személyi szabadságot korlátozó intézkedést jogszerűtlennek találta a Testület, hiszen arra az intézkedő rendőrnek nem volt kellő jogszabályi felhatalmazása, hiszen az Rtv. 15. §-ában foglaltakra tekintettel az elérni kívánt célt, a közlekedésrendészeti intézkedés

foganatosításával, mint kevésbé jogkorlátozó intézkedés végrehajtásával a rendőr már elérte, hiszen ellenőrizte a jármű eredetére, használatára vonatkozó szabályokat.

Ezt erősíti az is, hogy amikor a panaszost a kapitányság területén, 15 óra 5 perckor átadta a rendőr, akkor további érdemi cselekményt nem foganatosítottak vele szemben, mint gyanúsítottat nem hallgatták meg, hiszen a tettenérés pont ezt alapozná meg, hogy forrónyomon, minél hamarabb intézkednek a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú megalapozása, kizárása, vagy gyengítése érdekében, ami jelen esetben nem történt meg, így tulajdonképpen az intézkedő rendőr többször saját állításaival keveredett ellentmondásba.

A fentiekben ismertetettek tekintettel a panaszos Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítás nem felelt meg a jogszabályokban foglalt követelményeknek, hiszen a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú és tettenérés, mint két, konjunktív feltétel jelen ügy kapcsán nem állt fent. Emiatt a Testület a panaszos személyi szabadságának súlyos sérelmét állapította meg.

A Testület ennek kapcsán jelzi, hogy következetes gyakorlatára tekintettel, az előállítás során végrehajtott rendőri cselekmények automatikusan jogszerűtlenné válnak, így a panaszos személyi szabadságának a joga – külön vizsgálat lefolytatása nélkül is - az előállítás időtartama kapcsán is sérelmet szenvedett.

V.

A Testület az általa lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy habár a rendőr kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést a panaszossal szemben, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga, mégis a panaszos előállítása nem felelt meg a jogszabályban meghatározottaknak, így erre tekintettel a Testület a panaszos személyi szabadságának súlyos sérelmét állapította meg. Az előállítás jogszerűtlensége pedig önmagában jogszerűtlenné tett, az előállítás során foganatosított rendőri intézkedést.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag